101 1844.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig en Wetenschappelijk

NIEUWS- BLAD.

DINGSDAG 27 AUGUSTUS.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 24sten Augustus.

Eindelijk heeft het gouvernement weder eenige mededeeling gedaan omtrent de gebeurtenissen op de grenzen en de kusten van Marokko. Het half officieel blad, *le Messager*, hield gisteren avond het volgende:

«De jongste tijdingen van den maarschalk *Bugeaud* zijn van den 9den; op die dagteekening bevond de maarschalk zich nog steeds in zijn legerkamp van Lalla Magrenia. De onderhandelingen met het Marokkaansch kamp hadden tot niets geleid. Het leger van den maarschalk was door onze stoomboten overvloedig van leyensmiddelen voorzien geworden.

«Het eskader van den prins *van Joinville* was den 9den nog in de wateren van Tanger.

Uit dit bericht wordt men omtrent een tweetal bijzonderheden beter ingelicht; vooreerst dat de maarschalk *Bugeaud* niet dieper landwaarts in naar de hoofdstad Fez getrokken is, en tweede dat ook de prins *van Joinville* niet dadelijk na de gepleegde vijandelijkheden naar Cadix of later naar Larache is gestevend.

Het ministerieel ochtendblad, het *Journal des Débats*, licht bovendien het ministerieel bericht nader toe; Sedert de jongste operatie van den maarschalk *Bugeaud*, namelijk van den 10den tot den 16den Julij, had hij geen verdere gevechten met de Marokkanen gehad. Hij was tot twee marschen verder dan Ouschda getrokken, niet in de rigting van Fez, maar in westelijke rigting, om *Abd-el-Kader* en de zijnen te verwijderen, en de Algerische stammen die hij medevoert, zoo mogelijk terug te brengen. Dit dubbel doel had echter niet bereikt kunnen worden. De groote warmte en de schaarschheid aan water hadden den maarschalk genoodzaakt naar bovengemeld legerkamp terug te keeren. Deze stelling was behoorlijk versterkt geworden en tot voorloopig depôt ingerigt; omtrent 7000 man infanterie en 1400 ruiters waren er gelegerd, onder bevel van den generaal *Lamorcière*. Van daar, — zegt het *Journaal*, — observeert men de Marokkanen en verwacht men met verwonderenswaardig geduld tot zij ons voor de vierde maal komen aanvallen." Blijkbaar intusschen gevoelt de maarschalk *Bugeaud* zich te zwak om verder in het land te dringen. Om zulks behoorlijk te kunnen doen, zegt het *Journaal*, zou heb de aanschuldige leute moeten afwachten en er zich behoorlijk toe moeten uitrusten.

Nog zegt voorts hetzelfde blad: «Men kondigt aan dat het fransche eskader nog den 9den op de reede van Tanger lag, de schade herstellende die twee der fransche schepen door de batterijen der stad geleden hadden. De Prins had naar Cadix eene stoomboot gezonden om hem verschillende behoeften en steenkolen aan te brengen. Vervolgens moet het den 11den of 12den naar Mogador zeilen."

Men wil dat de Prins versterking aangevraagd heeft. De stoomfregat *Cuvier* is hem van Toulon toegezonden, de *Montezuma* zou volgen, na vooraf te Tunis het bevel aan den schout-bij-nacht *Parseval-Deschenes*, te Tunis te hebben overgebragt, om het linieschip *Inflexible* van 100 stukken naar de Maroccaansche kust af te zenden.

Men verzekert heden, dat de Engelsche gezant zich met het ministerie verstaan heeft, betrekkelijk de door Engeland gedane vorderingen, en dat welligt hieraan moet toegeschreven worden, dat de reis des Konings doorgaat. Van de eene zijde zou het Engelsch kabinet officieel het verdrag van *Pritchard* afkeuren, en aan den anderen kant zou Frankrijk erkennen, dat de heeren *Dupetit-Touars* en *d'Aubigny* hunne instructien zijn te buiten gegaan. Op dien voet zouden aldus onze geschillen vereffend zijn, onder voorwaarde echter, dat men zich van geen punt in Marocco zal meester maken.

Heden morgen is een kabinetsraad gehouden, zoo men meent ten gevolge van ontvangen depêches van den Prins *van Joinville*.

Een aantal engelsche familien verlaten dagelijks de hoofdstad uit vrees voor oorlog.

— De *Messager* vermeldt dat er eene reorganisatie van het ministerie van oorlog heeft plaats gehad, ten gevolge waarvan er eene nieuwe onderafdeeling is daargesteld voor de zaken van Amerika en Indie, die in den laatsten tijd van veel grooter gewigt gevonden waren.

— De Zwitsersche landdag te Zurich heeft zich den 19den met de belangrijke zaak betreffende het voorstel tot uitdrijving der jezuiten, bezig gehouden. Een der afgevaardigden van Aargau, de heer *Keller*, de R. K. godsdienst belijdende, heeft het eerst en gedurende vier uren het woord gevoerd en met allen nadruk tegen het jesuitismus en voor de uitdrijving hunner leden gesproken. — Bij het vertrek van den post was de afgevaardigde van Zurich, *Hirzel*, de jesuiten hunnen voornaamsten zetel hebben, aan het woord.

(*Van de 24sten*).

De *Messager* behelst heden het volgend nader telegraphisch bericht:

Marseille 22 *Aug.* 's avonds.

De gouverneur-generaal van Algerie aan den minister van oorlog.

Bivouac van Koudiat-Abd-el-Rhaman, den 14den.

«Na op het Maroccaansche leger, dat dagelijks sterkte en dreigender voor Algerie werd, te zijn afgezakt, heb ik het den 11den op twee uren voorwaarts van zijn legerkamp ontmoet.

«Hetzelve heeft met 20,000 paarden den aanval gedaan, op het oogenblik, dat de spits onzer kolonnen de Isly overtrok. Van alle zijden zijn wij omgeven geworden. De volledigste overwinning is ons.

— Hier wordt gezegd dat de depesche door de donkere lucht niet verder te onderscheiden was.

Het *Journal des Débats* bevestigt ook dit bericht wederom ten:

«Alhoewel dit telegraphisch bericht niet volledig is, blijft er geen de minste twijfel over, of de volkomenste overwinning heeft de pogingen en de dapperheid van den maarschalk *Bugeaud* en zijn leger bekroond.

— Men schrijft uit Dusseldorp van den 23:

«De troepen van Kondrat Abd-el-Rhaman is nu tweemaal toegankelijk voor de kavalerie, zijnde een derzelver aanmerkelijk kamp Lalla Magrenia, half weg van Ouschda tot aan de eerste post van de Algerische grens. Aan de oostzijde loopt een beek, de Oued-Isly genaamd, die de grensscheiding uitmaakt.

— De dagbladen van Toulon melden dat aldaar nog een groot getal projectielen en kruid naar de Maroccaansche kusten worden ingescheept. Twee dier bladen, *le Sud* en *le Semaphore*, melden voorts dat het gerucht te Toulon liep, van de ontvangst eener telegraphische depesche, het bevel overbrengende om 18,000 à 20,000 man naar Algerie te scheepen.

— De *Gazette de France* vermeldt, dat de hertog *van Chateauvillard* zich naar Duitschland begeeft, en zich van daar naar Venetie zal begeven, om den graaf *van Chambord* (den hertog *van Bordeaux*) te begroeten.

— De stedelijke raad van Angers blijft steeds in zijne oppositien verharden.

— Het *Journal des Débats* zegt dat er berigten uit Alexandrie van den 7den ontvangen zijn, vermeldende dat de onderkoning van zijne reis naar Mekka afgezien heeft, en het bestuur dezer landen over Egypte weder op zich genomen heeft; overzijde dat hij naar Adana drie zou terugkeeren.

— Ter beurze van heden (*24 Augustus*) werden genoteerd 5 pCt. 120,15; 3 pCt. 80,35; Nap. 98.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 22sten Augustus.

Door Z. M. den Keizer van Rusland is het overlijden van H. K. H. de Grootvorstin *Alexandra*, bij het volgende manifest aan zijne onderdanen bekend gemaakt:

Naar het onbegrijpelijk raadsbesluit van God, is het hart door een smartelijk verlies getroffen, dat Hem de geliefde beminde dochter, de Grootvorstin *Alexandra Nikolajewna*, gemalin van den prins *Frederik van Oranje-Nassau*, door eene langdurige borstziekte geleden, heeft ontnomen. Overleden op den 16den van eenen prins, verlost, in de gelukzalige Dood den Man van *Wilhelm* ontvangen heeft een enige uren na de geboorte overleden

Kort daarop overleed ook onze geliefde dochter. Ons met diepe smart, maar toch met ootmoed aan den onnavorschelijken wil der Goddelijke Voorzienigheid onderwerpende, twijfelen wij niet, dat Hij ons getrouwe onderdanen, die nog onlangs zoo van harte in onze vreugde over de echtelijke verbindtenis van deze onze beminde dochter gedeeld hebben, zich ook thans met ons vereenigen zullen in het gevoel van smart en in de gebeden tot den Allerhoogste voor de rust van hare zachte en teedere ziel en de eeuwige woonplaats der deugdzamen.

Bij het Russische gezantschap te Berlijn is de aanschrijving ontvangen, dat Z. M. de Keizer eerstdaags H. M. de Keizerin naar Berlijn zou begeleiden en dat laatstgemelde aldaar eenigen tijd zou vertoeven.

— Z. M. de Koning van Pruissen heeft den 15den uit Weenen de terugreis aangenomen over den spoorweg van Brunn en Olmutz. Het afscheid van het Keizerlijke gezin moet treffend zijn geweest. Uit hoofde van het zeer ongunstige weder gedurende 's Konings verblijf, hebben eenige groote feesten, die ter eere van Z. M. voorbereid waren, niet plaats kunnen hebben. Naar men vernoemt, zal de Koning over eenige weken de Koningin te Ischl komen afhalen. Z. M. is, in den avond van den 17den, te Erdmannsdorf aangekomen.

— Uit aanmerking van den nood, welke ten gevolge van de hevige overstroomingen in een groot gedeelte van Oost- en West-Pruissen heerscht, heeft de Koning bevolen, dat in dit jaar de buitengewone oefeningen van de landweer dier gewesten, alsmede de groote najaars-oefeningen van het 1ste armee-corps, geen plaats zullen hebben.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 24sten Augustus.

De *Staats-Courant* behelst heden een besluit van den 10den dezer, waarbij het kanaal der Aa en uitgaande sluizen en accijnskantoor te Breda, wordt opengesteld voor den scheepvaart.

Een ander besluit van den 14den dezer, behelst de verklaring dat de stad Meerssen, onder bestuur van *J. W. Ploum*, niet meer behoort tot de bewaarplaatsen voor krankzinnigen.

— De Minister van Financiën maakt heden in de *Staats-Courant* bekend, dat op den 24sten dezer heeft plaats gehad de uitloting der Nationale schuld, rentende *vijf* ten honderd, om met 1°. October aanstaande te worden afgelost of verwisseld in bataafsche schuld rentende *drie* ten honderd, op den voet van Zijner Majesteits besluit van den 21sten dezer (*Staatsblad* n°. 44), en dat daarbij zijn uitgetrokken de inschrijvingen op het grootboek bekend onder de letters: A, B, C, en van F de inschrijvingen voorkomende in het 1ste deel, fol. 100, tevens tot eene kapitale som van *vijftien millioen twee en vijftig duizend gulden.*

— Men schrijft uit Dusseldorp, van den 23:

» Hunne M.M. de Koning en Koningin der Nederlanden zijn gisteren namiddag, omtrent 5 ure, op Hoogstderzelver reis naar Weimar, met de ijzeren stoomboot n. 22 der Nederlandsche Stoomboot-maatschappij van Rotterdam, alhier aangekomen. Hoogstdezelve lieten aan de Nederlandsche landingsplaats aanleggen, om de door een courier van Petersburg aangebragte depêches van Z. M. den Keizer van Rusland aan boord te ontvangen. Na kort openthoud zette de stoomboot, welke tot de reis naar Mainz uitsluitend ter beschikking van den Koning was gesteld, de reis onder het salut van het geschut voort.

Uit Weenen meldt men van den 19 geschreven, dat H. K. H. Maria Louisa, Hertogin van Parma, zich zeer wel bevindt, zoodat aanstaanden Vrijdag de gewone buitenrijtuigen zullen worden afgegeven. Hunne Majesteiten de Koning en Koningin der Nederlanden werden den 24 aldaar verwacht, en den 28sten zou de Heilige Doop aan den jonggeboren Prins toegediend worden.

De Exc. minister van financiën heeft ter kennisse gebragt:

1°. Dat de pensioenheeren, buiten 's lands verblijf houdende, wier pensioen jaarlijks f 300 of daar beneden bedraagt, te beginnen met het dezer dagen aanvangend jaar 1844, gehouden zullen zijn, hunne attestatien de vita te doen waarmerken door eene hoogere autoriteit, dan die welke de ongestatie heeft afgegeven;

2°. Dat echter zij, welker pensioen meer dan f 300 bedraagt, met het derde kwartaal van 1844 gehouden zullen zijn, de attestatien de vita, tot ontvangst van het pensioen benoodigd, te doen viseren door een Nederlandsch diplomatiek agent, bij zij gezant, of consul, die ter plaatse zijner verblijfgevestigd.

De Exc. minister van buitenlandsche zaken is uit de residentie vertrokken, en wordt den 26 te Groningen verwacht. Naar men verzekert, zal de minister, behalve genoemd provincie, nog eenige gewesten bezoeken.

Uit Leeuwarden schrijft men nog van den 23sten:

» Eene merkwaardige bijzonderheid betreffende het gerstrancheerd [illegible] Vaghe, Oermoeme [illegible] reden van het aan Z. M. den Koning gedaan [illegible] verzoek, om den doorluchtigen naam des Konings aan het kamp te verbinden, hoofdzakelijk hare aanleiding heeft gevonden in de omstandigheid, dat onze geëerbiedigde Koning zelf, in der tijd, eenige strategische punten voor die legerplaats heeft aangewezen, welke bij voorkeur moesten verstrekt of met fortificatiewerken omgeven worden. De luisterrijke benaming, aan het kamp gegeven, verkrijgt hierdoor eene dubbel geschiedkundige beteekenis.

— Te 's Hage is aangekomen Monseigneur *Denis Auguste Affre*, Aartsbisschop van Parijs, vergezeld van den weleerw. Heer *Ravinez*, kanunnik der metropolitaansche kerk te Parijs; beiden zijn afgestapt in het hotel *de l'Europe*.

Nog is te 's Hage aangekomen de weleerwaarde hoogleeraar *Ramon de la Sagra*, van Madrid.

— De raad van bestuur der Hollandsche IJzeren Spoorwegmaatschappij heeft, blijkens een door denzelven uitgegeven berigt, eene leening van *f* 2,500,000, à 4½ pCt. jaarlijksche rente, uitgeschreven. De aandeelen zijn van *f* 1000 ieder en voorzien van halfjarige coupons. Jaarlijks worden [illegible] pCt. [illegible] ning worden afgestort, de aflossingen zullen geschieden bij loting. De inschrijvingen zullen den 17 September van 9 tot 3 ure ten kantore van de notarissen *Crommelin* en *Weyland* ontvangen worden. Er zal aan de deelhebbers der maatschappij voorkeur tot de deelneming in de maatschappij worden gelaten. Voor of op den 15 October eerstkomende zal den pCt. van de aangenomen inschrijving gestort worden, terwijl de latere stortingen door den Raad zullen bepaald worden, onder verpligting, om de oproeping daarvoor eene maand vooraf in de dagbladen te doen. Aan de inschrijvers zal ¼ pCt. hunner aangenomene inschrijving worden te goed gedaan.

— In een dagblad leest men, onder het opschrift *de Rijnspoorweg*, onder anderen, het volgende:

» Het getal reizigers, dat van den Rijnspoorweg, sedert de opening tot op heden toe, gebruik heeft gemaakt, bedraagt een cijfer van 160,000 personen; inderdaad belangrijk genoeg, om de gegronde hoop te doen koesteren, dat ook deze spoorweg niet minder dan de Hollandsche, na geheel afgewerkt te zijn, aan de verwachting van het publiek in allen deele zal beantwoorden.

» De baan tusschen Amsterdam en Utrecht, is 5 geographische mijlen, of 36,000 metres lang; de geheele lengte tot Arnhem toe, zal 90,000 metres bedraan, of wel ongeveer 13 geographische mijlen; de breedte bedraagt 9 metres of 27 voet in den bereden (opgehoogden) weg, en 11 metres of 35 voet in de globijngen.

» Het getal in dienst zijnde locomotiven beloopt een cijfer van tien, zijnde er 6 in de fabrijk van *Stuart Roberts*, te Manchester, en 4 te Amsterdam, in die van de heeren *Verveer, Dixon en van Vlissingen en Comp.* vervaardigd, bij welke laatste ook nog 6 naar het systeem der New-patent-Engine, van *R. Stephenson*, hersteld zijn. Het cijfer der wagens bedraagt te zamen 140, alle nabij Utrecht vervaardigd, en loopende, even als de locomotiven, op zes raderen.

» Men heeft op deze baan, gelijk op de Hollandsche, eene menigte meer of min belangrijke bruggen, waaronder drie groote, draaijende, uit gegoten ijzer, in de fabrijk der heeren *L. J. Enthoven en Comp.* te 's Gravenhage vervaardigd, benevens nog twee groote trekbruggen. Tusschen Amsterdam en Utrecht loopt (even als tusschen Utrecht en Arnhem loopen zal) een dubbel spoor, en wel over eene lengte van 10,000 metres. Ook op sommige punten is dit in acht genomen, zoo ten gerijve der werkzaamheden, als tot verzekering, dat twee treinen elkander nimmer kunnen ontmoeten.

— In de *Provinciale Groninger Courant* leest men:

» Naar wij vernemen, luiden de bij het provinciaal bestuur ingekomen officiele berigten, ten aanzien der gevolgen van de jongste buitengewoon hevige en aanhoudende stormvloeden, boven verwachting gunstig, en moeten de schaden, daardoor aan de zee- en rivierwaterkeerende werken toegebragt, niet aanmerkelijk zijn geweest.

» De dijk aan de regter zijde van het Hoornsche Diep, achter Helpen, heeft groot gevaar van doorbraak geloopen; doch daartegen is in tijds voorzien geworden.

» De zeesluis, de Stafenzijl genaamd, heeft, wegens den hoogen waterstand, gedurende twee tijen, niet kunnen afstroomen, waardoor het binnen-boezemwater, in den morgen van den 20sten dezer, tot 35 duimen boven het peil was gerezen. Er zijn echter hierdoor geene schaden veroorzaakt.

— De *Overijsselsche Courant* meldt uit Staphorst, dat door den menigvuldigen regen genoegzaam alle hooi- en weilanden onder water staan, zoodat het vee is moeten op stal gezet worden; de boekweit heeft door den wind geleden; de rogge, hoewel gemaaid, kan niet worden binnengehaald; eene menigte aardappelen staan in 't water en beginnen te rotten; droevig is dus het uitzigt voor den landman aldaar.

Uit Kubre schrijft men, dat door den storm van den 18den en den 19den de polder achter Kuinre, waar ongeveer 850 stuks vee liep, bedijkt en al is gelaundeerd geworden, waardoor natuurlijk veel schade veroorzaakt is.

— De Messager vermeldt dat er eene reorganisatie van het ministerie [illegible]

Op Ameland is door bovengemelden storm het water [illegible]

halve el boven gewoon volzee opgevloeid, waardoor de zomerweiden en onbedijkte hooilanden van dat eiland geheel geïnundeerd zijn. Tot overmaat van ramp zijn aldaar, sedert 225 [illegible] meestal aan behoeftige landgenooten behoorende, door den buitengewoon hoogen vloed weggedreven, waardoor velen zich genoodzaakt zien, uit gebrek aan voeder, zich van een gedeelte van hun vee te ontdoen.

— Te Utrecht heeft op Zaterdag eene algemeene vergadering voor de leden van het Genootschap voor Landbouw en kruidkunde plaats gehad. Na de opening der vergadering in de voorlezing der notulen deelde de president de zilveren en bronzen medailles uit aan de bekroonde inzenders van planten en gewassen op de door het genootschap voor landbouw en kruidkunde te Utrecht gehouden tentoonstelling, alsmede eenige gelezchriften. Daarna trad de hoogleeraar *Wrolik* op, deelde aan de vergadering mede den uitslag zijner proeven op woekering (*prolifivatie*) in tolbloemen bij paarsch vingerhoed (*digitalis purpured L.*). Na dankzegging van den voorzitter voor de gedane mededeeling werd de vergadering gesloten.

— Het historisch theologisch genootschap te Leipzig heeft tot bare leden benoemd den hoogeraar *A. des Amorie van der Hoeven*, en zijnen zoon, *C. des Amorie van der Hoeven*, predikant te Boskoop.

MAROCCO EN DE MAROCCANEN.

Marocco (Mogh'rib-ul-Aksa), te voren veel uitgebreider dan thans, vormt het noord westelijk deel van Afrika, en grenst ten noorden aan de Middellandsche zee, en de straat van Gibraltar, ten Oosten aan Algerie, ten zuiden aan Sahara, en ten westen aan den Atlantischen Oceaan. In de 7e eeuw (640) plantte de veroveraar *Amru*, de raad van den Profeet gevolgd, over des Nijls daarna draagt het zwaard den Arabieren, den Koran, en met dezelve arabische taal en kunst en handel naar de noordkust van Afrika tot in Marocco.

In de 8e eeuw betwisten *Roderic* (*Rodrigo* of *Roderigez*) en *Witza* elkander de kroon van Spanje; *Witza* was de zwakste, zijn schoonzoon, de graaf *Julianus*, gouverneur van Ceuta, vroeg hulp aan de Arabieren, reeds meester van geheel Marocco. Deze laatsten hadden een goed oog op Spanje, en *Mousa*, die in Afrika in naam van *Nalid I*, de zesde Kalif, het bevel voerde, zond een legerkorps naar Spanje, onder bevel van *Tarik-ben-Zeiad*, nadat hij zich Ceuta had doen overgeven, tot waarborg van de oprechtheid van graaf *Julianus*, en ontscheepte te Gibraltar (*), over van het tegenwoordige Gibraltar (*). De koning der Visigothen had 80,000 strijders. In November 711 raakten de beide legers met elkander slaags, ter hoogte van Xeres de la Frontera; deze slag duurde negen dagen, het leger der Visigothen werd geheel verslagen, en *Tarik* doodde met eigen hand koning *Roderik*. Binnen drie jaren tijds waren de Arabieren meester van geheel Spanje en Portugal tot aan de Pyreneën.

Vele eeuwen hebben zij zich in Spanje staande gehouden; ruim 700 jaren daarna verloren zij hunne gouwen Aragon en Catalonie, en 17 geregelde veldslagen tegen den kleinzoon van *Robert den Wijze* en den Hertog van Bourgondie; welke beide laatsten Portugal aan de koningen van Castilie en Leon hadden teruggegeven. — De verdeeldheid begon in de koninklijke familie, die te Grenada verblijf hield, te heerschen. *Muley-Hassem*, koning van Grenada, en zijn zoon *Boabdil*, twistten onderling, en ten gevolge dezer oneenigheid, wonnen de Christenen dagelijks op de Muzelmannen.

In 1491 belegerden *Ferdinand* en *Isabella* de stad Grenada; na negen maanden beleg, moest *Boabdil*, de laatste der Moorsche koningen, die aldaar verblijf heeft gehouden, de stad uit hoofde van den hongersnood die er heerschte overgeven; en verkreeg voor zich, en degenen die hem wilden volgen, de toezegging van zich in het Alpuxarras gebergte te mogen neder zetten, doch ook daar vervolgde men hen.

— *Boabdil*, niet kunnende besluiten, onderschikt te leven in een land, dat hij eenmaal geregeerd had, toog weder naar Afrika's kusten, en liet zich in eenen veldslag dooden, terwijl hij de belangen van den koning van Fez behartigde, die den koning van Marocco wilde onttroonen. — De overwinning van Grenada, maakte een einde aan de magt der Arabieren in Spanje, 782 jaren, na hunnen eersten vijandelijken inval.

De geschiedenis van deze Arabische volksstammen, op het Europeesch vastland gekomen, door de dubbele aandrift van dweepzucht en overwinning, en vervolgens weder verspreid, en het Kustland van Afrika; [illegible] de Barbarijsche Staten, doch voornamelijk die van het keizerrijk Marocco, daar de thans dit rijk bewonende volksstam uitsluitend uit de nakomelingen der Arabieren bestaat die de Kalifs volgden, alsmede, met hen, uit Spanje verjaagde Joden, door *Ferdinand* en *Isabella*; wijders uit Amalzichers; (de echte nakomelingen der oudste bewoners van Barbarije); Schelleuchers, en Mooren die den Atlas bewonen.

Marocco heeft eene uitgebreidheid van 13700 vierkante mijlen, met eene bevolking naar men berekent van 8,500,000 bewoners. Het is een der rijkste en schoonste landen van den aardbol; over het algemeen vruchtbaar in gom, boomwol, wijn, suiker, olie, pott, dadels enz.

De hooge Atlas is rijk aan metalen en edelgesteenten, de eenigste gemeetene berglop is de Miltsin, 10,040 voet hoog.

Het land is mede goed bewaterd; in den Atlas ontspringen vele rivieren en beken; haar loop is echter kort, het dal en bed niet breed en diep, niet bevaarbaar, zij droogen in den zomer meestal op.

(*) Volgens sommigen te Gibraltar ontscheept, hetwelk naar den bevelhebber *Tarik*, den naam draagt van *Gibel-al-Tarik* (de berg of rots van Tarik), naderhand verbasterd in Gibraltar.

Het luchtgestel is in de vlakte warm, van Juny tot Augustus ondragelijk heet, en de maand September uitgenomen, steeds zonder regen. De bergruggen hebben echter gematigder lucht.

De bewoners belijden de Mahomedaansche godsdienst, de meeste hunner behooren tot de secte der Sunnites en Schiites, dewelke bekend zijn wegens hunne dweepzucht, ook heeft men eenige Christenen, en vele Joden die in de zeehavens wonen en daar te lande bijna onontbeerlijk zijn; doch zij worden met de uiterste verachting behandeld en schrikkelijk verdrukt.

Hunne taal is het Arabisch en Lybisch en aan den Atlas Kabylisch. De Maroccanen zijn sterk en krachtige menschen, hunne aangeboren neiging is akkerbouw en nijverheid; de nood dwingt hun somtijds tot jagt, roof- of strooptogten; hunne matigheid in eten en drinken is verwonderlijk; met een weinig vijgen en een dronk water kunnen zij volstaan; overigens zijn zij vol nijd, hebzucht, bedriegerij en leugenzucht.

De vrouwen zijn over het algemeen schoon, doch door het fanatisme der oudere verdrukt, zij moeten altijd verdarfbed verrigten; meisjes van 25 jaren zien er soms als oude vrouwen uit. Vrijheid om uit te gaan, hebben zij in geenen deele, dan alleen de vrijdag (zondag der Mahommedanen) als wanneer zij de familiegraven buiten de poort gaan bezoeken. Dit oogenblik is goed om hen te zien, want zij verbergen zich niet voor de Christenen, wanneer zij zeker zijn, van niet door de Mooren bemerkt te worden.

De Marokkaan gaat eenvoudig gekleed; daarin verschilt hij van den Algerijn. Het voornaamste stuk zijner kleeding is de haik, een lange rok van wit katoen of wol, waarin het gansche ligchaam gewikkeld wordt. Hij laat den baard staan, doch draagt die even als de knevels, kort afgeknipt. De vrouwen gaan mede eenvoudig gekleed, dragen insgelijks een haik en weinig of geen ondergoed.

Men munt in het land uit in het vervaardigen van wollen en zijden stoffen, en voornamelijk in het bereiden van leder (maroquin).

Met het binnenland van Afrika drijft men eenen sterken ruilhandel, en met Mekka, door middel der Pelgrimskaravanen; op deze marschen zijn de Maroccanen vrolijker dan men aan hun ernstig uiterlijk zoude toeschrijven, en dikwerf hoort men hen lagchen over de geschiedenissen, die door een hunner verhaald of gezongen worden. In de havens der Noordkust wordt mede veel handel gedreven.

Ter plaatse waar markt gehouden wordt, is altijd een officier en eenige soldaten, tot handhaving der politie, ten einde diegene, die met maten of gewigten bedriegen, alsmede met de qualiteit en prijs der koopwaren, onmiddellijk te kastijden.

Scholen tot onderwijs vindt men veelvuldig, in het land zelfs heeft men te Fez eene hoogeschool.

De hoofdplaatsen, zijn buiten Marocco en Fez, de zeesteden, voornamelijk die der noordkust, terwijl de zuidwestelijke, meer en meer verzanden; de kleine steden, over het algemeen, zijn slechts in puinhoop liggende dorpen, maar een soort van statigheid en woeste sierlijkheid, verzelt hen in dezen ellendigen staat. Alle andere plaatsen zijn herdersdorpen (adouards), uit eenige arabische familien zamengesteld, die onder hunne tenten, uit bladen van wilde palmboomen of wel uit geitenvellen gemaakt, dan op deze, dan op gene plaats kamperen. Dit is nog geheel het oorspronkelijke volk, en zoo deze soms hunne oogen naar Spanje wenden, en hunnen ouden roem herdenken, vertroosten zij zich, door met hoogmoed te zeggen, dat God heb een tent, in plaats van een paleis, een turband in plaats van eene koningskroon, een zwaard in plaats van muren en gezangen in plaats van geschreven wetten heeft gegeven. — Intusschen worden deze trotsche onbeschofte huisgezinnen door de pachas despotiek behandeld, en staan zij onophoudelijk aan derzelver knevelarijen en afpersingen van geld en goed, bloot.

De huizen der steden zijn meest laag, en wit gepleisterd, van eene lage deur voorzien en zonder versierselen; niemand, buiten het huisgezin laat men in zijn huis toe.

De regering is despotiek. De tegenwoordige keizer *Abdel-Rhaman*, is even als zijne pachas een der gruwelste despoten der aarde. Hij is de onbeperkte gebieder, over land en zeemagt, leven en eigendommen. Met zoogenoemd draagt hij den [illegible] een sabel, een schild of [illegible] en *Mahomed*'s [illegible] te voren, tegen de gewoonte der Maroccanen, draagt hij langen baard en knevels. Aan vreemdelingen geeft hij gehoor in de open lucht; hij alleen is dan te paard, zijne lijfwacht, en de toegelaten personen zijn te voet; boven deszelfs hoofd houdt men ten teeken zijner magt, eenen zonneschermen.

Het leger bestaat uit:

1°. De zwarte lijfwacht (Houdaijas) waarop den Keizer veel vertrouwen stelt, en door hem zelfs bezoldigd wordt.

2°. Het staande leger, ongeveer 20,000 man infanterie en [illegible] en 2000 man artillerie, waarvan de helft uit negers bestaat, dezelve worden door de Pachas in steden bezoldigd, even als de provinciale militie.

3°. Intusschen kan het leger in tijd van nood aanmerkelijk versterkt worden, voornamelijk aan ruiterij, zoo er echter niet te veel van deeldeelen onder de stammen bestaat, want bij sommige is het getal wankelbaar.

De opstelling der troepen is altijd cirkelvormig, vormende de infanterie het midden, en de vlengels door ruiterij gedekt.

De ruiterij heeft korte stijgbeugels, en is met lange geweren zonder bajonet gewapend.

Bij eenen aanval rennen zij voorwaarts onder een verschrikkelijk geschreeuw, zwaaijende met het geweer in de lucht, en halten dan eensklaps halt, om vuur te geven, en rennen vervolgens terug om op nieuw te laden; niet zelden gebeurt het echter, dat verscheidene ruiters uit het zadel geworpen worden. Overigens zijn het stoute

ruiters, voornamelijk de Xilves, hebben veel achting voor hunne paarden, en zien vooral op derzelver snelheid gaag. Ziet zij dat de vijand, bij hunnen aanval, terugdeinst, of aan het wankelen is gebragt, dan maken zij herhaalde charges, en vechten hardnekkig, doch staat de vijand pal en wacht die hen ruslig af, dan zijn zij laf, en gaan onmiddelijk op de vlugt. De infanterie is niet zoo goed als de ruiterij te regten en overpaalingen te volvoeren; doch een goed weerspel dezelve ook te bijden. Voor den aanval zijn zij echter een geduchte vijand.

De zeemagt bestaat uit 8 brikken of goeletten met 120 stukken geschut, 13 kanonneerboten, bemand met 1500 man matrozen en marinieren.

De staatsinkomsten bedragen ruim 2,000,000 harde piasters, en de uitgaven nog een millioen, zoodat jaarlijks een millioen in de schatkist overschiet, hetwelk als het eigendom van den keizer kan beschouwd worden.

De Zweden en de Denen zijn nog de eenigste natien van Europa, die jaarlijks eene schatting aan den keizer betalen. Om eene Expeditie tegen deze hoofdstad te ondernemen, zijn Tlemcen en Duchda van de landzijde de beste plaatsen (in de provincie Oran in Algerie) en van de Zeezijde Tanger, Ceuta, Mogador, Sale en Tetuan.

Marocco wordt in 21 groote hoofddeelen, de onde koningrijken Fez en Maroccn, verdeeld, eerstgenoemde nederom in 6, en laatstgemelde in 7 provincien.

Het land Sydy Hesham, dat aan de zuidelijke helling van den westelijken Atlas ligt, heeft zich sedert 1810 aan de heerschappij onttrokken; dit tusschen Marocco en Sudan gelegene land is zeer geschikt voor den handel, en heeft eene groote markt in dezelfs hoofdplaats Talent.

Tot Marocco hoort mede het westelijk deel van Biledulgerid (Beladel-Dscherid) of dadelland, met de hoofdplaats Tarudant, met vele kopermijnen; hier vindt men de haven Agadir (St. Croix) ten zuiden van Mogador.

1ste gedeelte, Fez.

1. Provincie *Temsma*, hoofdplaats *Fez*, met 90,000 inwoners, de grootste en best bebouwde stad van Barbarien, met 500 fonteinen, 250 baden, een paleis van den keizer, talrijke fabrijken van wapens en marocquin, in eene straat werd een dijzonder handwerk gedreven, in deze stad verrekken de groote karavanen die over Tafilet naar Tombuti en de binnen landen van Sudan (Negritie) gaan; zij drijft ook slavenhandel, en in verband met de zeehavens zeeroof; de stad is 80 uren van Marocco verwijderd. *Mequinez*, met 15,000 inwoners, eene schoone en oude stad, mede residentiestad van den Keizer; hier bewaart hij zijne schatten.

Fedula.

2. *Beni Haschem* met *Rabat* (Nieuw Sale) 20,000 inwoners, groote handelstad, en tegenover hetzelve

Sale aan de Morea, met 23,000 inwoners, veel handel en zeeroof.

3. *Gurb* met *Alcassar*, 8000 inwoners en de haven *La Rache*.

4. *Habet* met *Tanger*, ter plaatse gebouwd van *Tingis*, de hoofdplaats van het oude *Tingetane*, met 10,000 inwoners waarvan 1/3 Joden, goede havenstad, gedeeltelijk verzand, op eene kalkrots aan de straat van Gibraltar, met veel handel. Tot in het jaar 1662 was zij eene bezitting der Portugezen, als wanneer zij aan Engeland geschonken werd, die haar tot in 1684 in bezit hield, na onderscheidene belegeringen van de mooren doorgestaan te hebben. Zij slechten toen ook de mouille en de vestingwerken.

Van zee gezien, is het eene echt moorsche stad met dezelfde witte huizen, door elkander op de kruin en flanken eens heuvels verspreid. In deze stad wonen de Europesche consuls in prachtige huizen, voornamelijk die van Spanje, dat een soort van recht op den patrek beheerscht. De ankergrond is onzeker bij de oostenwinden, zij is echter door de Kaap Ras-el-Menar (Kaap van Malabata) beter tegen de minder gevaarlijke westewinden gedekt. — De stad is omringd van muren en torens en zal 100 stuks geschut tellen. Het voormalige van Tanger is de Kasba of citadel, op de kruin eens heuvels gebouwd, waar men nog overblijfsels van een ruw voetpad, zigzaggewijze aangelegd, te voren was het sterk, thans deelbijna vervallen. Wederlietgenstaande is het een gedenkwaardig oud gebouw, met de zonderlingste verscheidenheid, waarin de Moorsche en Arabische bouwtrant, van binnen heeft het veel overeenkomst met de Alhambra van Granada en de Alcazar van Seville. In den omtrek zijn schoone tuinen der consuls. In 1790 en 6 Augustus 1844 is Tanger beschoten door de Spanjaarden en in het laatste jaar door de Franschen gebombardeerd.

5. *Ruz* met *Tetuan*, 16,000 inwoners, sterke havenstad aan de Middellandsche Zee, op dezelfde wijze als Tanger gebouwd en *Ansharq*.

6. *Garet*, hoort gedeeltelijk aan Spanje.

2e gedeelte Marocco.

1. *Erhamna* met *Maroeco* (Marakesch) hoofdstad des Rijks, met 80,000 inwoners, eene groote oudachtig, in de 12e eeuw met 700,000 inwoners, ligt op een 1200 voet hooge en vruchtbare vlakte aan de westelijken helling van den hogen Atlas, omringd met bloeijende, chatoes, aangelegen en rozen, en bezaaid met olijvenboschjes en groepen van palmbogmen. De stad is ten eenemale verzuimd met hare spreeuwwitte huizen en dergelijke koepels, minarets en torens. — Zij heeft een en een half uur omtrek, vele kloosters, paleizen, en oude moskeën, talrijke marocquin-fabrijken, eene menigte stapelmagazijnen, en groote waterleidingen; ook ligt zij in een zeer gezond oord, op een afstand van 150 uren van de straat van Gibraltar en 40 uren van den Atlantischen Oceaan. — Niet ver van de stad ontdekt men de ruinen van het klassieke *Traffremul*.

2. *Haha* met *Suleira* (*Mogadore*), 36,000 inwoners, eene der zuidelijke havens aan den Atlantischen Oceaan, ruim 40 uren van Marocco verwijderd, en eenen uitgebreiden handel.

3. *Abida* met *Asit*, (Safy).

4. *M. Duccla* met *Mazagan*.

5. *Todla* met *Tetza* (*Tafiza*), Tagadost en Gindela, alle zuidelijke steden.

6. *Zerara* met *Azapior*.

7. *Schiadma* met *Darbeida*.

Voorts nog in het zuidelijk deel Tafilet met de hoofdplaats Ressant. Over dit gedeelte, alsmede over het koningrijk Darah, voert den keizer eene wankelende heerschappij, zijnde deze Staten voor denzelfden zelfs een gevaarlijk.

De Spanjaarden, bezitten in het gedeelte van Fez, en wel in de provincie Garet, de vesting Ceuta, 20 uren van Tanger, eene havenstad, alsmede de forten of kleine plaatsen Melilla, Peppon de Velez en Alacomas (Alhucemas); op deze plaatsen is spaansche bezetting, dewelke bestaat uit het regement van Ceuta van 4 kompagnien, of het straatbataillon, sterk 400 man, dat volledig wordt gehouden door de aldaar aanwezige veroordeelden; voorts uit een eskadron Spanjaarden en een escadron Mooren, en eenige artillerie. Deze plaatsen staan onder eenen gouverneur en vormen het 14de kapiteinschap van Spanje.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van 11. Zaturdag werden omgezet: Ned. 2½ pCt. 61 drie zest.; Id. 3 pCt. 73 5/16; 5 pCt. 99¾; Amort. Sybdie. 4½ pCt. 99⅛; O. Indie 4 pCt. 95 drie achtste; id. 5 pCt. 99¾; Spanje Arrdoins 19¾; Ontrp. st. 17⅞; Coupon 23 drie achtste; Portug. 2½ pCt. te L. 44 drie achtste; Rusland 5 pCt. 107¾; 4 pCt. 90 5/16; Amerika Bankact. 7/8; Oostenr. Metall. 109¾; Braz. 81¾, ½; Mexiko 31¼, ¼, ½.

Ter EFFECTEN-SOCIETEIT werden gisteren omgezet: Ned. 2½ pCt. 61 drie zest., ⅝; 5 pCt. 99¾.

SIROP ANTI-NERVEUX.

L'expérience a prouvé son efficacité dans les convalescences traînantes, la langueur, le dépérissement, la débilitation organique, les Gastralgies, Gastrites aiguës et chroniques. Chez les pharmaciens dépositaires de remèdes spéciaux, et directement chez LAROZE, Pharmacien, à Paris, rue Neuve des Petits Champs, 26.

---

* * Bij BROESE & COMP., te *Breda*, is van de pers gekomen en alom verzonden:

PROEVE

DER

GESCHIEDKUNDIGE EN WETENSCHAPPELIJKE BESCHOUWING

VAN DEN

AANVAL EN DE VERDEDIGING

DER FRANSCHE VESTING

VALENCIENNES,

IN 1793.

DOOR

Dr. J. C. VAN RIJNEVELD,

Ridder der beide Nederlandsche Orden en der Koninklijke Pruissische Orde van den Rooden Adelaar, 3de Klasse, Majoor der Artillerie.

(MET EEN PLAN.)

INHOUD:

Inleiding. — 1. Plan van de Fransche zijde. — 2. Plan van de Oostenrijksche zijde. — 3. Gebeurtenissen bij de opening van den veldtogt. — 4. Korte beschrijving van Valenciennes. — 5. Middelen tot de verdediging. — 6. Voorbereidende werkzaamheden tot de verdediging. — Eerste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tweede tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Derde tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Vierde tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Vijfde tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Zesde tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Zevende tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Achtste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Negende tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tiende tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Elfde tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Twaalfde tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Dertiende tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Veertiende tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Vijftiende tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Zestiende tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Zeventiende tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Achttiende tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Negentiende tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Twintigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Een-en-twintigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Twee-en-twintigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Drie-en-twintigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Vier-en-twintigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Vijf-en-twintigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Zes-en-twintigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Zeven-en-twintigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Acht-en-twintigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Negen-en-twintigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Dertigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Een-en-dertigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Twee-en-dertigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Drie-en-dertigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Vier-en-dertigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Vijf-en-dertigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Zes-en-dertigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Zeven-en-dertigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Acht-en-dertigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Negen-en-dertigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Veertigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Een-en-veertigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Twee-en-veertigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Drie-en-veertigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Vier-en-veertigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Vijf-en-veertigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Zes-en-veertigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Zeven-en-veertigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Acht-en-veertigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Negen-en-veertigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Vijftigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Een-en-vijftigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Twee-en-vijftigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Drie-en-vijftigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Vier-en-vijftigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Vijf-en-vijftigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Zes-en-vijftigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Zeven-en-vijftigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Acht-en-vijftigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Negen-en-vijftigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Zestigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Een-en-zestigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Twee-en-zestigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Drie-en-zestigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Vier-en-zestigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Vijf-en-zestigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Zes-en-zestigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Zeven-en-zestigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Acht-en-zestigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Negen-en-zestigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Zeventigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Een-en-zeventigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Twee-en-zeventigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Drie-en-zeventigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Vier-en-zeventigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Vijf-en-zeventigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Zes-en-zeventigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Zeven-en-zeventigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Acht-en-zeventigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Negen-en-zeventigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tachtigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Een-en-tachtigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Twee-en-tachtigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Drie-en-tachtigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Vier-en-tachtigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Vijf-en-tachtigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Zes-en-tachtigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Zeven-en-tachtigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Acht-en-tachtigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Negen-en-tachtigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Negentigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Een-en-negentigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Twee-en-negentigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Drie-en-negentigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Vier-en-negentigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Vijf-en-negentigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Zes-en-negentigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Zeven-en-negentigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Acht-en-negentigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Negen-en-negentigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Honderdste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Een-en-honderdste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Twee-en-honderdste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Drie-en-honderdste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Vier-en-honderdste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Vijf-en-honderdste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Zes-en-honderdste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Zeven-en-honderdste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Acht-en-honderdste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Negen-en-honderdste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Honderd-en-tiende tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Honderd-en-elfde tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Honderd-en-twaalfde tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Honderd-en-dertiende tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Honderd-en-veertiende tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Honderd-en-vijftiende tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Honderd-en-zestiende tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Honderd-en-zeventiende tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Honderd-en-achttiende tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Honderd-en-negentiende tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Honderd-en-twintigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Honderd-en-een-en-twintigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Honderd-en-twee-en-twintigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Honderd-en-drie-en-twintigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Honderd-en-vier-en-twintigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Honderd-en-vijf-en-twintigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Honderd-en-zes-en-twintigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Honderd-en-zeven-en-twintigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Honderd-en-acht-en-twintigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Honderd-en-negen-en-twintigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Honderd-en-dertigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Honderd-en-een-en-dertigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Honderd-en-twee-en-dertigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Honderd-en-drie-en-dertigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Honderd-en-vier-en-dertigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Honderd-en-vijf-en-dertigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Honderd-en-zes-en-dertigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Honderd-en-zeven-en-dertigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Honderd-en-acht-en-dertigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Honderd-en-negen-en-dertigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Honderd-en-veertigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Honderd-en-een-en-veertigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Honderd-en-twee-en-veertigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Honderd-en-drie-en-veertigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Honderd-en-vier-en-veertigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Honderd-en-vijf-en-veertigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Honderd-en-zes-en-veertigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Honderd-en-zeven-en-veertigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Honderd-en-acht-en-veertigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Honderd-en-negen-en-veertigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Honderd-en-vijftigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Honderd-en-een-en-vijftigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Honderd-en-twee-en-vijftigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Honderd-en-drie-en-vijftigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Honderd-en-vier-en-vijftigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Honderd-en-vijf-en-vijftigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Honderd-en-zes-en-vijftigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Honderd-en-zeven-en-vijftigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Honderd-en-acht-en-vijftigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Honderd-en-negen-en-vijftigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Honderd-en-zestigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Honderd-en-een-en-zestigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Honderd-en-twee-en-zestigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Honderd-en-drie-en-zestigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Honderd-en-vier-en-zestigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Honderd-en-vijf-en-zestigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Honderd-en-zes-en-zestigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Honderd-en-zeven-en-zestigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Honderd-en-acht-en-zestigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Honderd-en-negen-en-zestigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Honderd-en-zeventigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Honderd-en-een-en-zeventigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Honderd-en-twee-en-zeventigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Honderd-en-drie-en-zeventigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Honderd-en-vier-en-zeventigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Honderd-en-vijf-en-zeventigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Honderd-en-zes-en-zeventigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Honderd-en-zeven-en-zeventigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Honderd-en-acht-en-zeventigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Honderd-en-negen-en-zeventigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Honderd-en-tachtigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Honderd-en-een-en-tachtigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Honderd-en-twee-en-tachtigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Honderd-en-drie-en-tachtigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Honderd-en-vier-en-tachtigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Honderd-en-vijf-en-tachtigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Honderd-en-zes-en-tachtigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Honderd-en-zeven-en-tachtigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Honderd-en-acht-en-tachtigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Honderd-en-negen-en-tachtigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Honderd-en-negentigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Honderd-en-een-en-negentigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Honderd-en-twee-en-negentigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Honderd-en-drie-en-negentigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Honderd-en-vier-en-negentigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Honderd-en-vijf-en-negentigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Honderd-en-zes-en-negentigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Honderd-en-zeven-en-negentigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Honderd-en-acht-en-negentigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Honderd-en-negen-en-negentigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tweehonderdste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Een-en-tweehonderdste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Twee-en-tweehonderdste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Drie-en-tweehonderdste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Vier-en-tweehonderdste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Vijf-en-tweehonderdste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Zes-en-tweehonderdste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Zeven-en-tweehonderdste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Acht-en-tweehonderdste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Negen-en-tweehonderdste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tweehonderd-en-tiende tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tweehonderd-en-elfde tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tweehonderd-en-twaalfde tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tweehonderd-en-dertiende tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tweehonderd-en-veertiende tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tweehonderd-en-vijftiende tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tweehonderd-en-zestiende tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tweehonderd-en-zeventiende tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tweehonderd-en-achttiende tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tweehonderd-en-negentiende tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tweehonderd-en-twintigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tweehonderd-en-een-en-twintigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tweehonderd-en-twee-en-twintigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tweehonderd-en-drie-en-twintigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tweehonderd-en-vier-en-twintigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tweehonderd-en-vijf-en-twintigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tweehonderd-en-zes-en-twintigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tweehonderd-en-zeven-en-twintigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tweehonderd-en-acht-en-twintigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tweehonderd-en-negen-en-twintigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tweehonderd-en-dertigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tweehonderd-en-een-en-dertigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tweehonderd-en-twee-en-dertigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tweehonderd-en-drie-en-dertigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tweehonderd-en-vier-en-dertigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tweehonderd-en-vijf-en-dertigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tweehonderd-en-zes-en-dertigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tweehonderd-en-zeven-en-dertigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tweehonderd-en-acht-en-dertigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tweehonderd-en-negen-en-dertigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tweehonderd-en-veertigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tweehonderd-en-een-en-veertigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tweehonderd-en-twee-en-veertigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tweehonderd-en-drie-en-veertigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tweehonderd-en-vier-en-veertigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tweehonderd-en-vijf-en-veertigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tweehonderd-en-zes-en-veertigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tweehonderd-en-zeven-en-veertigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tweehonderd-en-acht-en-veertigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tweehonderd-en-negen-en-veertigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tweehonderd-en-vijftigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tweehonderd-en-een-en-vijftigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tweehonderd-en-twee-en-vijftigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tweehonderd-en-drie-en-vijftigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tweehonderd-en-vier-en-vijftigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tweehonderd-en-vijf-en-vijftigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tweehonderd-en-zes-en-vijftigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tweehonderd-en-zeven-en-vijftigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tweehonderd-en-acht-en-vijftigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tweehonderd-en-negen-en-vijftigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tweehonderd-en-zestigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tweehonderd-en-een-en-zestigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tweehonderd-en-twee-en-zestigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tweehonderd-en-drie-en-zestigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tweehonderd-en-vier-en-zestigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tweehonderd-en-vijf-en-zestigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tweehonderd-en-zes-en-zestigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tweehonderd-en-zeven-en-zestigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tweehonderd-en-acht-en-zestigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tweehonderd-en-negen-en-zestigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tweehonderd-en-zeventigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tweehonderd-en-een-en-zeventigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tweehonderd-en-twee-en-zeventigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tweehonderd-en-drie-en-zeventigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tweehonderd-en-vier-en-zeventigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tweehonderd-en-vijf-en-zeventigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tweehonderd-en-zes-en-zeventigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tweehonderd-en-zeven-en-zeventigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tweehonderd-en-acht-en-zeventigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tweehonderd-en-negen-en-zeventigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tweehonderd-en-tachtigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tweehonderd-en-een-en-tachtigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tweehonderd-en-twee-en-tachtigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tweehonderd-en-drie-en-tachtigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tweehonderd-en-vier-en-tachtigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tweehonderd-en-vijf-en-tachtigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tweehonderd-en-zes-en-tachtigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tweehonderd-en-zeven-en-tachtigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tweehonderd-en-acht-en-tachtigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tweehonderd-en-negen-en-tachtigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tweehonderd-en-negentigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tweehonderd-en-een-en-negentigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tweehonderd-en-twee-en-negentigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tweehonderd-en-drie-en-negentigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tweehonderd-en-vier-en-negentigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tweehonderd-en-vijf-en-negentigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tweehonderd-en-zes-en-negentigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tweehonderd-en-zeven-en-negentigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tweehonderd-en-acht-en-negentigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Tweehonderd-en-negen-en-negentigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Driehonderdste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Een-en-driehonderdste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Twee-en-driehonderdste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Drie-en-driehonderdste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Vier-en-driehonderdste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Vijf-en-driehonderdste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Zes-en-driehonderdste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Zeven-en-driehonderdste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Acht-en-driehonderdste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Negen-en-driehonderdste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Driehonderd-en-tiende tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Driehonderd-en-elfde tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Driehonderd-en-twaalfde tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Driehonderd-en-dertiende tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Driehonderd-en-veertiende tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Driehonderd-en-vijftiende tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Driehonderd-en-zestiende tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Driehonderd-en-zeventiende tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Driehonderd-en-achttiende tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Driehonderd-en-negentiende tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Driehonderd-en-twintigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Driehonderd-en-een-en-twintigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Driehonderd-en-twee-en-twintigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Driehonderd-en-drie-en-twintigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Driehonderd-en-vier-en-twintigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Driehonderd-en-vijf-en-twintigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Driehonderd-en-zes-en-twintigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Driehonderd-en-zeven-en-twintigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Driehonderd-en-acht-en-twintigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Driehonderd-en-negen-en-twintigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Driehonderd-en-dertigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Driehonderd-en-een-en-dertigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Driehonderd-en-twee-en-dertigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Driehonderd-en-drie-en-dertigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Driehonderd-en-vier-en-dertigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Driehonderd-en-vijf-en-dertigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Driehonderd-en-zes-en-dertigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Driehonderd-en-zeven-en-dertigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Driehonderd-en-acht-en-dertigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Driehonderd-en-negen-en-dertigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Driehonderd-en-veertigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Driehonderd-en-een-en-veertigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Driehonderd-en-twee-en-veertigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Driehonderd-en-drie-en-veertigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Driehonderd-en-vier-en-veertigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Driehonderd-en-vijf-en-veertigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Driehonderd-en-zes-en-veertigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Driehonderd-en-zeven-en-veertigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Driehonderd-en-acht-en-veertigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Driehonderd-en-negen-en-veertigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Driehonderd-en-vijftigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Driehonderd-en-een-en-vijftigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Driehonderd-en-twee-en-vijftigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Driehonderd-en-drie-en-vijftigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Driehonderd-en-vier-en-vijftigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Driehonderd-en-vijf-en-vijftigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Driehonderd-en-zes-en-vijftigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Driehonderd-en-zeven-en-vijftigste tijdvak. Aanval. — Verdediging. — Driehonderd-en-acht-en-vijftigste tijdvak. Aan